

Влада Републике Србије
Министарство просвете

ŠKOLA BEZ NASILJA – ISKUSTVA IZ SRBIJE-

Želimir Popov
pomoćnik ministra,
Ministarstvo prosvete Republike Srbije

IV konferencija Mreže ŠKOLA BEZ NASILJA, Zagreb, 2010.

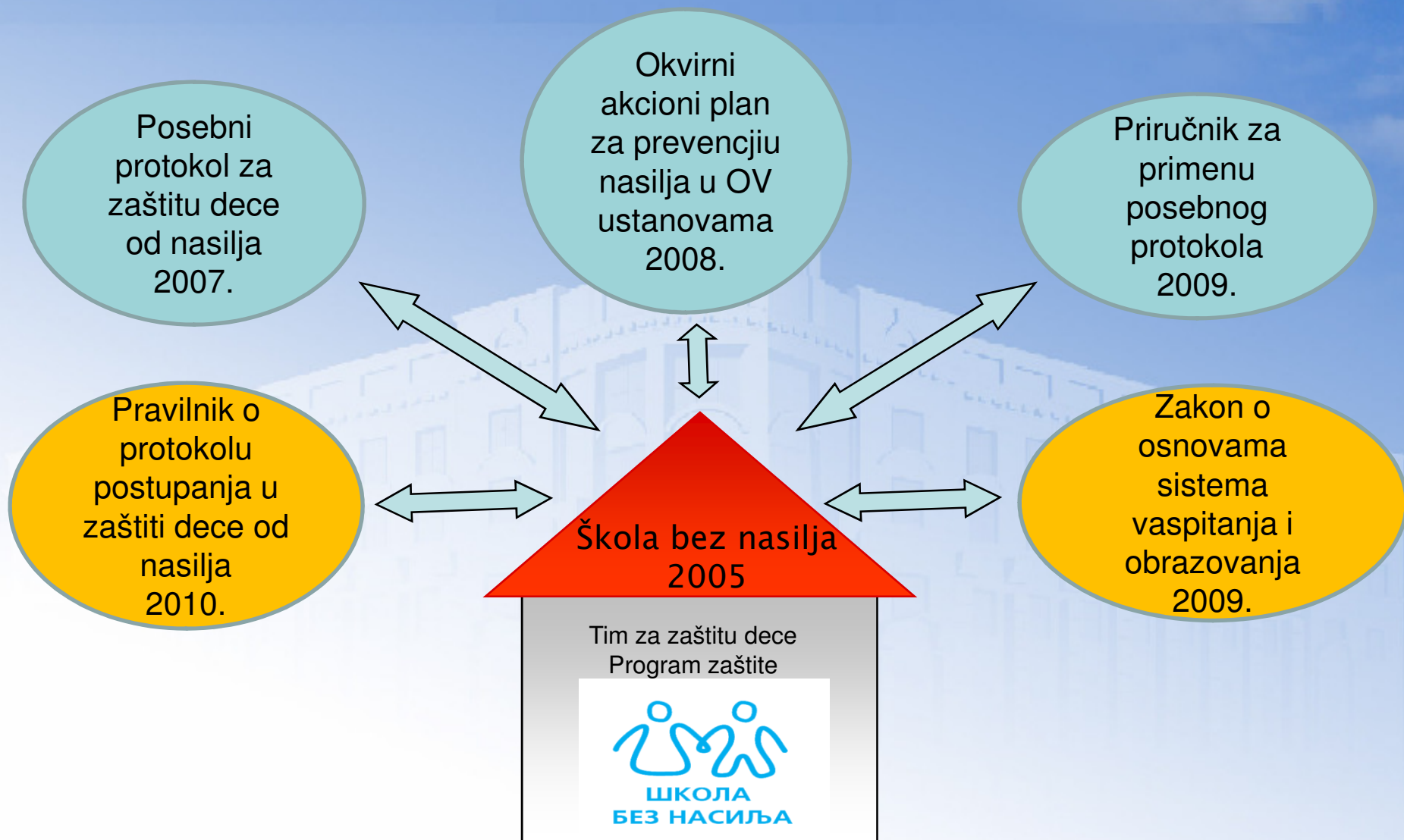
Влада Републике Србије
Министарство просвете

Nacionalni okvir za prevenciju nasilja

- Nacionalni plan akcije za decu – Strateški dokument Vlade RS – 2004 - 2015
- Nacionalna strategija i akcioni plan za prevenciju i zaštitu dece od nasilja (2009, 2010)
- Opšti protokol za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja – 2005.
- Svi sistemi izrađuju svoje protokole (prosveta, zdravlje, socijalna politika, policija, pravosudje)

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Влада Републике Србије
Министарство просвете

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

**ПОСЕБНИ ПРОТОКОЛ
ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И УЧЕНИКА
ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА
И ЗАНЕМАРИВАЊА У
ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИМ
УСТАНОВАМА**

 BRITISH COUNCIL
Serbia

 Gradanske
inicijative

Београд, 2007.

 unicef

Влада Републике Србије
Министарство просвете

2005-2010

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Na nivou škole

☞ Formirati

Tim za zaštitu dece od nasilja

☞ Izraditi

Program zaštite dece od nasilja
(u Godišnjem programu rada)

Влада Републике Србије

Министарство просвете

Program Škola bez nasilja

- ❑ Program Škola bez nasilja: 196 osnovne i 9 srednjih škola u Srbiji - uključuje 140 300 učenika
- ❑ Ministarstvo prosvete, rada i socijalne politike, omladine i sporta, zdravlja, policije, Zavod za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja, Savet za prava deteta
- ❑ 101 škola ima plaketu Škola bez nasilja
- ❑ preko 13 200 nastavnika dobilo obuku kroz program ŠBN

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Stručno-pedagoški nadzor kao mera podrške

- Prosvetni savetnici i inspektori ostvaruju uvid u program za zaštitu od nasilja, kao i aktivnosti Tima
- Svaka školska uprava odredila je **koordinatora za prevenciju nasilja**.
- Obrazovno-vaspitne ustanove su u obavezi da školske uprave obaveste o svim slučajevima nasilja sa trećeg nivoa.
- U toku je izrada **standarda za eksterno vrednovanje** rada škola i nacionalnih indikatora za praćenje nasilja

Влада Републике Србије
Министарство просвете

РЕЗУЛТАТИ ЕВАЛУАЦИЈЕ ШКОЛЕ БЕЗ НАСИЛЈА

- Povećana svest o nasilju i sugurnost dece u školi: u nekim školama do 85% dece kaže da se oseća sigurnije
- Broj učenika koji učestalo trepe nasilja smanjio se za 8%, a u nekim školama do 50%
- Teži oblici nasilja su sanirani
- 75% dece kaže da češće dobija pomoć od vršnjaka
- Najveće promene u mlađim razredima

Izazovi

- Nasilje je *tvrd orah*, naročito u velikim gradskim školama
- Kod dečaka u VII i VIII razredu preventivni uticaj je teže ostvarljiv
- Veliki broj dece i dalje nemo posmatra nasilje, ćutljiva većina često ne reaguje
- Saradnja sa roditeljima nedovoljno kvalitetna

Влада Републике Србије
Министарство просвете

КАМПАЊЕ

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Кампања 2010 „Зауставимо насиље заједно“

- [Link za Video spot “Зауставимо насиље”](#)

Влада Републике Србије
Министарство просвете

ТИ СИ ФАЦА КАДА:

- НИКОГА НЕ УДАРАШ И НЕ ПОВРЕЂУЈЕШ
- НЕ УЧЕСТВУЈЕШ У ТУЧАМА
- НЕ ПРЕТИШ НИКОМЕ
- НЕ ОТИМАШ И НЕ УНИШТАВАШ ТУЂЕ СТВАРИ

ТИ СИ ФАЦА КАДА:

- НЕ ИСКЉУЧУЈЕШ ДРУГЕ ИЗ ДРУШТВА
- НЕ ШИРИШ ТРАЧЕВЕ
- НИКОГА НЕ ИСМЕВАШ И НЕ РУГАШ СЕ ДРУГИМА
- НЕ ПОДСМЕВАШ СЕ ТУЂИМ СЛАБОСТИМА

ТИ СИ ФАЦА КАДА:

- ЧАК И КАД ЗАБРЉАШ, ХОЋЕШ ДА ПОПРАВИШ
- УМЕШ ДА НАДОКНАДИШ ШТЕТУ
- УЧИШ НА СВОЈИМ ГРЕШКАМА
- ЗНАШ ДА КАЖЕШ ИЗВИНИ И УМЕШ ДА ОПРОСТИШ

Влада Републике Србије
Министарство просвете

GRANTOVI MINISTARSTVA PROSVETE ZA PREVENCIJU NASILJA

Влада Републике Србије
Министарство просвете

DILS GRANTOVI

Иinkluzija dece
sa smetnjama
u razvoju

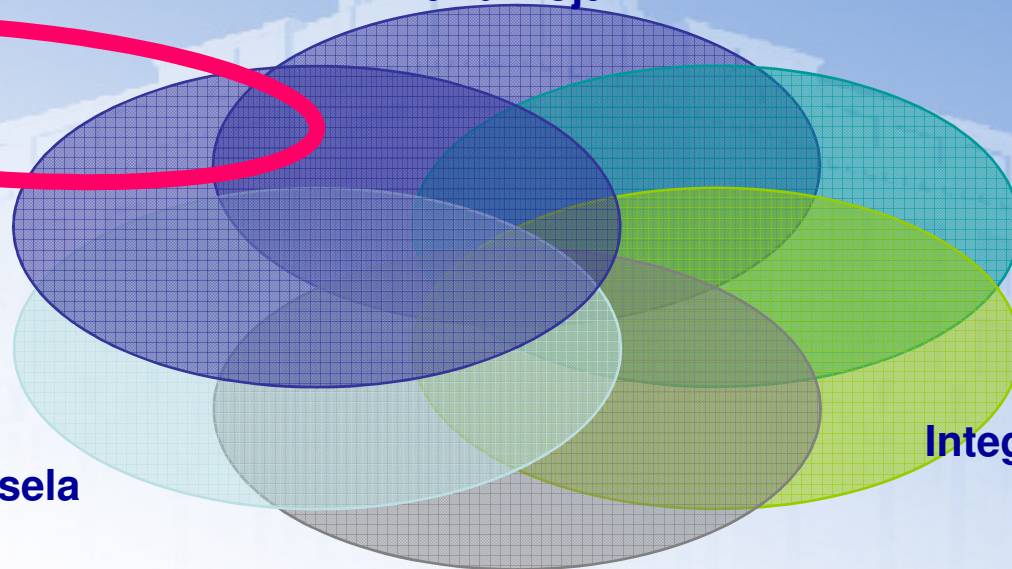
Prevenција
nasilja

Иinkluzija dece
sa invaliditetom

Иinkluzija dece sa sela

Иintegracija romske dece

Иinkluzija siromašne dece

Влада Републике Србије
Министарство просвете

BEZBEDNO I SIGURNO OKRUŽENJE ZA DECU I MLADE U SRBIJI

- ❑ ZAJEDNIČKA AKTIVNOST MINISTARSTVA PROSVETE I UNICEF-a
- ❑ **37** ŠKOLA NOSILACA GRANTA + **87** PARTNERSKIH ŠKOLA
- ❑ ŠKOLE NOSIOCI: ŠKOLE SA SERTIFIKATOM ŠBN ILI U VI KORAKU ŠBN
- ❑ MAKSIMALNA VREDNOST GRANTA: 4500 EUR
- ❑ DUŽINA TRAJANJA PROJEKTA: 12-18 MESECI

OSNOVNI CILJ PROJEKTA

Širenje znanja i iskustava iz progpama *Škola bez nasilja* na druge obrazovno-vaspitne ustanove

Влада Републике Србије
Министарство просвете

SPECIFIČNI CILJEVI PROGRAMA

- Povećanje svesti šire društvene zajednice** o važnosti prevencije nasilja i konstruktivnog reagovanja na nasilje;
- Unapređivanje **kapaciteta zaposlenih, učenika, roditelja**, institucija lokalne zajednice za prevenciju i rešavanje konfliktnih situacija;
- Uspostavljanje mehanizama i programa za podršku **učenicima koja su pod višim faktorom rizika od nasilja** ili se nasilno ponašaju;
- Unapređivanje sistemskih rešenja** za praćenje i procenu stanja;
- Unapređenje mehanizama i programa za **prevenciju i intervenciju na nasilje**;
- Uspostavljanje funkcionalnih partnerskih odnosa.**

Влада Републике Србије
Министарство просвете

PRENOŠENJE ISKUSTVA I ZNANJA NA DRUGE ŠKOLE – KAKO?

- ❑ Obuke, prezentacije, demonstracije dobrih praksi:
  - Školski timovi prenose delove programa ŠBN i prezentuju svoja iskustva
  - Školski timovi uz podršku svojih mentora prenose delove obuke
  - Mentori direktno prenose delove obuke po programu ŠBN
- ❑ Najčešće organizovane zajedničke aktivnosti ŠBN škola i partnera: **fer play, forum, aktivnosti vršnjačkog tima, zajedničke obuke za nastavnike svih uključenih škola**

Влада Републике Србије
Министарство просвете

IZAZOVI:

- Horizontalno učenje, podučavanje svojih kolega nije uobičajen način rada u našim školama, prvo iskustvo horizontalnog učenja u ŠBN
- Školski projekti ambiciozni, a mali broj zaposlenih u školi nosiocu granta nosi veliki deo aktivnosti i odgovornosti,

PODRŠKE:

- Dvodnevna obuka: trenerske veštine + unapređivanje znanja u ŠBN oblastima, 110 učesnika iz 37 škola
- Monitoring u funkciji podrške- 16 supervizora, poznavalaca ŠBN programa podržava 37 škola
- U zavisnosti od povratne informacije supervizora i škola DILS i UNICEF planiraju dalje sisteme podrške

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Do sada prepoznate dobiti

- Škole partneri prepoznaju važnost i potrebnost ovog iskustva za svoj rad
- Škole nosioci jačaju svoje kapacitete
- Stvaranje nove kulture komunikacije i odnosa medju školama
- Evaluacija koja je započeta sa partnerskim školama detaljnije će pokazati šta su dobiti, a šta nedostaci na čijem prevazilaženju treba raditi

Влада Републике Србије
Министарство просвете

OSTALE MERE PODRŠKE

Влада Републике Србије

Министарство просвете

Mere podrške - dostupnost informacija i stručno usavršavanje

- ❑ U Katalogu programa stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i direktora akreditovano je ukupno 826 programa. **10 %** ili **81 program** je usmeren na prevenciju nasilja, konstruktivnu komunikaciju, razvoj tolerancije i uvažavanja.
- ❑ **Na zvaničnoj internet prezentaciji Ministarstva prosvete** poseban prostor je postavljen za Prevenciju i zaštitu dece od nasilja, sa svim relevantnim dokumentima

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Saradnja Ministarstva prosvete i Ministarstva unutrašnjih poslova

- ❑ 500 policijskih službenika u toku školske 2010-11. predstaviće učenicima petog razreda, kroz mini predavanja, prezentacije i projekcije filmova bezbednosne rizike i pretnje koji ugrožavaju učenike, načine prevencije i ostvarivanje bezbednosne samozaštite.

Влада Републике Србије
Министарство просвете

Programi medijacije i osnaživanje učeničkih parlamenata

- ❑ 7 seminara “Osnaživanje mladih kroz učeničke parlamente” (152 učesnika, 25 škola), 20 seminara “Osnaživanje mladih kroz školsku/vršnjačku medijaciju” (570 učesnika, 73 škole), Pedagoško društvo Srbije, 2009-10
- ❑ Deklaracija MP Republike Srbije i MPiN Crne Gore o međusobnoj saradnji i saradnji sa organizacijama civilnog društva u oblasti Obrazovanja za mir. (8 preporuka od kojih je i preporuka da medijacija može da bude jedno od sredstava za rešavanje sukoba u školama)

Влада Републике Србије
Министарство просвете

www.mp.gov.rs

HVALA